

A Fővárosi Ítéltábla a **felperesi képviselő** által képviselt Budapest, **felperes neve** (1125 Budapest, Dániel utca 64.) felperesnek,
az **I. rendű alperes felszámolója (felszámoló címe, felszámolóbiztos: felszámoló biztos)** által képviselt **I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe)** I. rendű alperes,
a **II. rendű alperesi képviselő** által képviselt **II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe)** II. rendű alperes ellen,
a **beavatkozó képviselője** által képviselt Alperesi beavatkozó (**alperesi beavatkozó neve**) I. rendű alperest támogató beavatkozó részvétele mellett,
szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perben,
a Fővárosi Törvényszék 2019. január 31. napján meghozott 18.G.42.763/2017/41. számú ítélete ellen,
a felperes részéről 43. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - 2019. június 5. napján megtartott nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy az I. és II. rendű alperes között 2013. február 22. napján létrejött engedményezési szerződés érvénytelen.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen vissza az I. rendű alperesnek 3.000.000 (Hárommillió) forintot és fizessen meg ezen összeg után 2013. február 22. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt összegű késedelmi kamatát.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 225.000 (Kétszázhuszonötezer) forint ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú eljárási költséget, valamint a Magyar Állam javára az állami adóhatóság külön felhívására 420.000 (Négyszázhuszezer) forint első- és másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság 41. sorszámú ítéletében a felperes keresetét elutasította, kötelezte a felperest, hogy az államnak fizessen meg 180.000 forint le nem rótt illetéket, valamint 15 napon belül a II. rendű alperes és a beavatkozó részére személyenként 190.500 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság ítéleti tényállásában rögzítette, hogy 2013. február 22. napján a II. rendű alperes a **kötelezett neve**-vel (a továbbiakban: kötelezett) szemben kölcsön jogcímén fennálló

28.000.700 forint követeléséből 10.000.000 forint összegű követelést az érvényesítést szolgáló jogokkal együtt - a szerződés aláírásával egy időben megfizetett - 3.000.000 forint ellenértékért az I. rendű alperesre (adósra, mint engedményesre) engedményezett.

Megállapítása szerint a II. rendű alperes 2013. február 22. napján engedményezési értesítőben tájékoztatta a **kötelezett neve**-t az engedményezésről azzal, hogy a 10.000.000 forint összegű tartozását az I. rendű alperes részére teljesítheti.

Az engedményezési szerződés megkötésének időpontjában az I. rendű alperes törvényes képviselője Alperesi beavatkozó beavatkozó, míg a II. rendű alperesé a beavatkozó édesapja **1. személy** volt.

Az I. rendű alperes ellen 2014. július 22. napján benyújtott felszámolási kérelem alapján 2016. február 5-ei kezdő időponttal felszámolási eljárás indult.

Megállapította, hogy az I. rendű alperes felszámolója 2016. május 17-én hitelezői értekezletet tartott, ahol azt a tájékoztatást adta a megjelent hitelező részére, hogy indokoltnak tartja a 2013. február 22-én kelt engedményezési szerződéssel kapcsolatosan a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40. §-a alapján vagy a 33/A. §-a szerinti eljárás megindítását, a perek kezdeményezéséhez azonban pénzügyi forrással nem rendelkezik.

Az I. rendű alperes felszámolója 2016. október 11-én és október 28-án felszólította a **kötelezett neve**-t a 10.000.000 forint tartozás megfizetésére. A **kötelezett neve** ügyvezetője **1. tanú** 2016. október 21-én kelt levelében a fizetési felszólításra közölte, hogy az engedményezési szerződés álláspontja szerint érvénytelen, mert nem tartalmaz ellenértéket, illetve az engedményező képviselőjében eljáró **1. személy** aláírása nem egyezik meg az aláírási címpéldányon lévő aláírással, és az engedményezés megkötésétől eltelt három évben nem kapott értesítést, így az engedményezés feltehetően egy visszadátumozott, utólag készített okirat. Állította, hogy a 2013. október 17-i taggyűlésen meghozott határozat alapján a II. rendű alperes lakás vásárlásánál igénybe vett 55.001.500 forint kedvezménybe beszámításra került a 28.700.000 forintos tagi hitel, ami ezzel megszűnt.

Az I. rendű alperes felszámolója az adós által hivatkozott 5/2003. (X. 17.) számú határozattal kapcsolatban észrevételezte, hogy annak hatályon kívül helyezése iránt peres eljárás van folyamatban. A kölcsöntartozás egyoldalú nyilatkozattal való elengedésére pedig csak a jogosultnak van joga, a kötelezett e körben nem hivatkozhat egy tíz évvel korábban kötött adásvételi szerződésre.

A felperes 2016. október 14-én keresetet terjesztett elő, amelyben elsődlegesen az alperesek között 2013. február 22. napján létrejött engedményezési szerződés érvénytelenségének megállapítása okán az eredeti állapot helyreállítása körében a II. rendű alperest 3.000.000 forint vételár és járulékai I. rendű alperes vagyonába való visszafizetésére kérte kötelezni a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára, valamint a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:112. § és 6:47. §-ára alapítottnak, másodlagosan a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozva kérte az engedményezési szerződés érvénytelenségének a megállapítását és az eredeti állapot helyreállítása körében a II. rendű alperes kötelezését 3.000.000 forint vételár és kamatai I. rendű alperes részére történő megfizetését, az alpereseket perköltségben egyetemlegesen kérte marasztalni.

Keresete indokolásaként előadta, hogy 18.753.364 forint erejéig az I. rendű alperes nyilvántartásba vett hitelezője, amely hitelezői igénye abból ered, hogy a ... helyrajzi szám alatti telken az adós tíz albetétből álló épületet építtetett, amely ingatlan társasházzá alakult. Az I. rendű alperes átruházta a társasházban lévő albetétek és hozzájuk tartozó közös tulajdoni illetőségek tulajdonjogát 2001.

szepetember 11. és 2003. december 9-e közötti időszakban. A társasház közös tulajdonú részein az adós hibás teljesítése miatt keletkező hibák érvényesítése érdekében 2007. évben előterjesztett igény alapján a bíróság 2012. április 11. napján kelt jogerős ítéletében a társasház követelését megalapozottnak találta.

Felperes indokai között ismertette, hogy az I. rendű alperes 2000-ben 28.700.000 forint tagi kölcsönt nyújtott a **kötelezett neve**-nek. Az adós ezt a követelést 2011-ben a **1. társaság**-re engedményezte, aki azt feltehetőleg tovább értékesítette II. rendű alperesnek, aki a követelés egy részét az eredeti jogosultra, az I. rendű alperesre engedményezte. A 2013. február 22-ei engedményezési szerződés megkötésének időpontjában az I., a II. rendű alperes, továbbá a **kötelezett neve** a ... család befolyása alatt működött. II. rendű alperes képviselőjében az I. rendű alperes képviselőjének **2. személy** édesapja írta alá a szerződést. A támadott szerződést kötő társaságok tulajdonosai és képviselői egymás egyenes ági rokonai voltak. Mivel a szerződést kötő felek a ... család befolyása alatt működtek, erre tekintettel a Cstv. 40. § (3) bekezdése alapján álláspontja szerint vélelmezhető a hitelező kijátszására irányuló szándék.

Hivatkozott arra is, hogy az adós felszámolója az engedményezési szerződés csalárd jellegét elismerte.

A felperes érvelése szerint a **kötelezett neve** saját tőkéje az engedményezéskor már negatív volt, a rövid lejáratú kötelezettségei pedig meghaladták forgó eszközei értékét, így 2011-től fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, ami folyamatosan fenn is állt, és erről az I. rendű alperes tudott, mert a szerződéskötés időpontjában a **kötelezett neve** tagja volt. Állítása szerint a cégiratok alapján az I. rendű alperes és a kötelezett tartósan veszteséges működése megállapítható volt, ez a körülmény megtámadhatóvá tette a szerződést, mert látható volt, hogy a kötelezett nem lesz képes teljesíteni. Az I. rendű alperes nem kísérelte meg az engedményezett követelés érvényesítését, ezzel elzárta a hitelezőket attól, hogy igényeik kielégítéséhez szükséges vagyont befolyjon. A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt tényállás álláspontja szerint megvalósult, mert a támadott ügylet az adós vagyonának csökkenését eredményezte úgy, hogy az adós készpénzét behajthatatlan követelés vagyonná váltotta. Az ügylettel az adós készpénz állományát kivonták a cégből és ennek eredményeként a felperes hitelezői igénye részleges kielégítésére sem maradt fedezet. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű alperes olyan követelést vásárolt meg a II. rendű alperestől, amivel szemben a kötelezettnek beszámítható követelése volt, ennek okán is megállapítható a rosszhiszeműség.

A felperes szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt tényállást is kimeríti az ügyletkötés az ingyenessége, illetve feltűnő értékaránytalansága okán. A vételár és a megvásárolt követelés piaci értéke között feltűnő értékaránytalanság állt fenn, mivel jelen esetben az I. rendű alperes egy nyilvánvalóan behajthatatlan követelésért fizetett 3.000.000 forint vételárat.

A felperes hivatkozott arra is, hogy az engedményezési szerződés egy színlelt szerződés volt, ami egy ajándékozási szerződést leplezett. Az I. rendű alperes csak színleg kapott egy követelést a pénzért cserébe, valójában ajándékban adott át 3.000.000 forintot II. rendű alperesnek.

Az I. rendű alperes felszámolója a felperes kereseti kérelmeinek teljesítését nem ellenezte, úgy vélte, hogy az I. rendű alperes hitelezőinek érdekét a felperesi kérelem szerinti eredeti állapot helyreállítása szolgálja.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, mivel a létrejött szerződés célja nem fedezetelvonás volt, hanem a II. rendű alperesnek egy fennálló tartozás rendezéséhez likvid pénzeszköz biztosítása. Hivatkozott arra, hogy a **kötelezett neve** saját tőkéjének negatív

előjeléből nem lehetett egyenesen következtetni a követelés behajthatatlanságára, ismeretei szerint a kötelezett a szerződéskötéskor jelentős ingatlanvagyonnal rendelkezett, ami megfelelő fedezetet biztosított volna az átruházott követelés kiegyenlítésére.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt feltétek nem álltak fenn álláspontja szerint, mert a kötelezett 2013. évi mérlege szerint 62.684.000 forint értékű forgóeszközzel rendelkezett, amelyből 48.636.000 forint volt a készlet, így a kötelezettnek volt értékesíthető, végrehajtható vagyona. Védekezése szerint az engedményező és az engedményezett között nincs olyan hozzátartozói kapcsolat, ami alapján a tulajdoni hányadokat össze lehetne számolni, így a rosszhiszeműség és az ingyenesség vélelme nem állt fenn. Az ingyenességre alapított kereset körében meg nem engedett keresetváltoztatásra hivatkozott.

Az I. rendű alperes pernyertessége érdekében az I. rendű alperes volt vezetője Alperesi beavatkozó, mint beavatkozó a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy az engedményezési szerződés megkötésekor az adós a követelésből várt megtérülés egy részéből a felperes tartozásait kívánta rendezni, továbbá az adós tőkehelyzetét akarta helyreállítani, így célja nem a hitelezők kijátszása, hanem azok igényei kielégítésének a biztosítása volt.

Utalt arra is, hogy a **3. személy**-al kötött megállapodás célja az adós működésének helyreállítása volt. A megállapodást **3. személy** 2013. október 17-én tartott taggyűlésen felbontotta, ezért az I. rendű alperes a taggyűlési határozatokat megtámadta, amely eljárás azonban végső soron szünetelés folytán megszűnt. Vitatta a vélelem fennállását a többségi befolyás hiányában, másodlagos kereset esetében hivatkozott arra, hogy az engedményezett követelés névértéke többszörösen meghaladta az érte kifizetett vételárat, ezért feltűnő értékaránytalanság sem állt fenn.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét megalapozatlannak találta. Megállapította, hogy az I. és II. rendű alperes között 2013. február 22-én a Ptk. 328. § (1) bekezdésében szabályozott engedményezési szerződés jött létre. Rögzítette, hogy a (3) bekezdés szerinti engedményezési értesítőt a posta „nem kereste” jelzéssel küldte vissza, az értesítés elmaradása azonban az engedményezési szerződés létrejöttét és érvényességét nem érinti, kizárólag a követelés jogosultjának meghatározásában van szerepe.

A felperes elsődleges, a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára alapított keresete vonatkozásában megállapította, hogy a kereset határidőben érkezett, mivel a felperes a támadott jogügyletről a felszámolótól származó, 2016. szeptember 29-én kelt levél - amely tartalmazta a hitelezői értekezlet jegyzőkönyvét is - mellékletéből értesült, és ezt követően 2016. október 14-én terjesztette elő keresetét.

A vagyoncsökkenés vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperes az engedményezési szerződés alapján 3.000.000 forint készpénz ellenében 10.000.000 forint követeléshez jutott, így vagyonában csökkenés a szerződés alapján nem következett be.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint önmagában annak nem volt jelentősége, hogy az engedményes a szerződés megkötését követően nem tett intézkedéseket a követelés behajtása érdekében. Az elsőfokú bíróság a peradatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az engedményezési szerződés megkötésének időpontjában a kötelezett fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt ugyan, ez azonban nem jelentette azt, hogy a kötelezettség behajthatatlannak minősült.

A hitelezők kijátszására irányuló szándékot sem találta bizonyítottnak **1. tanú** tanúvallomása és a 2013. december 20-án kelt levél alapján, mindezekre figyelemmel a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltételek fennállása hiányában az elsődleges keresetet elutasította.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjára alapított kereseti kérelem esetében megállapította, hogy az engedményezett követelés a kötelezett által elismert, nyilvántartott követelés volt és annak megtérülése az I. rendű alperes számára nem volt kizárható, így a nem teljesen értéktelen követelés átruházása esetében a feltűnő aránytalan értékkülönbség fennállását és ezen körülményekre tekintettel a feleket ingyenes elidegenítésre és ajándékozássra irányuló szándékát is kizárta.

Ezek alapján a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt feltételek fennállását sem látta megállapíthatónak, ezért a felperes másodlagos keresetét is elutasította.

A felperes által hivatkozott vélelem vizsgálata és a cégnyilvántartás adatai alapján rögzítette, hogy az engedményezési szerződés megkötésének időpontjában az I. rendű alperes tagja Alperesi beavatkozó beavatkozó és édesanyja **1. személy** né volt, míg II. rendű alperes tagja a beavatkozó édesapja **1. személy** volt. Ugyan a tagok egymás közeli hozzátartozói voltak, de a két társaságra vonatkozóan ugyanazon személy többségi befolyása nem állapítható meg, így a Csődtörvény 40. § (3) bekezdésében foglaltak jelen ügyben nem irányadóak.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, ebben elsődlegesen annak megváltoztatását, keresetnek megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan az eljárás lényeges szabályainak megsértése okán az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat meghozatalára kötelezését kérte. Harmadlagosan kérelme az ítélet rendelkező részének a beavatkozó számára perköltséget megállapító rendelkezése hatályon kívül helyezésére irányult, mivel - véleménye szerint - a beavatkozás megengedésére jogszabálysértő módon került sor.

Jogorvoslati kérelme indokolásában előadta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás részben hiányos, részben pedig iratellenes.

A tényállást iratellenesnek tartotta, mivel nem volt bizonyított, hogy a II. rendű alperes 2013. február 22-én értesítette a kötelezettet az engedményezésről, az erről szóló értesítés „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza, így a kötelezett arról valójában csak 2016. évben szerzett tudomást.

Úgy vélte hiányos az ítéleti tényállás, mert az alábbi tények nem szerepelnek benne:

- 2013-ban már jogerőssé váltak a társasház és a tulajdonostársak által az I. rendű alperessel szemben indított perek,
- a beavatkozó nyilatkozata szerint a követelészvásárlás célja az volt, hogy ebből rendezni tudja a kötelezettségeit,
- a felperes I. rendű alperessel szembeni követelése iránti perben az I. rendű alperes részletfizetés engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő, amelyben 2013. május 7-én előadta, hogy 2002 óta tevékenységet nem folytat,
- az I. rendű alperes a részletfizetési kérelmet elutasító végzés elleni fellebbezésben kifejtette, hogy 2013. évben bevétele és likvid eszköze nem volt,
- 2013-ban a felperes és az I. rendű alperes között egyeztetés folyt a tartozás rendezése érdekében, ennek során azonban az I. rendű alperes nem ajánlotta fel a tartozása kiegyenlítésére a 10.000.000 forint értékű követelését,
- az I. rendű alperes a követelés megszerzéséről nem értesítette a felperest és ezt nem ajánlotta fel a tartozása kiegyenlítésére, továbbá a behajtás érdekében intézkedést nem tett.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti megtámadási ok vizsgálatánál kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az általa felhozott bizonyítékokat csak „önmagukban” bírálta el és a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdése szerint nem összességükben értékelte, ugyanis a hivatkozott bizonyítékok összességükben igazolják a csalárd szándékot, így különösen:

- 2013. február 22-én, amikor az I. rendű alperes átadott a II. rendű alperesnek 3.000.000 forintot, az I. rendű alperes már fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetben volt,

- az I. rendű alperest a szerződéskötés időpontjában már jogerős ítélet kötelezte a felperes követelése megfizetésére, tehát a felperes felé fennálló tartozása már fennállt,
- az I. rendű alperes ebben az időpontban már nem folytatott árbevételt eredményező tevékenységet,
- az I. rendű alperes volt vezetője a II. rendű alperes ügyvezetőjének a fia, aki az adós utolsó 3.000.000 forint készpénzét az apja által képviselt társaságnak adta egy teljesen bizonytalan megtérülésű követelésért,
- a követelésvásárlás célja a beavatkozó szerint a hitelezői követelések rendezése volt, aminek azonban ellentmond, hogy a tartozás megfizetésére irányuló egyeztetések során az I. rendű alperes erre a követelésre nem hivatkozott, az engedményezésről három évig értesítést nem küldött és a behajtást nem kísérelte meg.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi tényállás által megkívánt másik elem a vagyonsökkenés is megvalósult álláspontja szerint a támadott szerződéssel.

A vagyonsökkenés tekintetében a szerződéssel okozati összefüggésben bekövetkező végeredményt és nem a szerződés megkötéskori kilátásokat kellett a bíróságnak vizsgálnia.

A követelés valós piaci értéke nem feltétlenül azonos a névértékkel. A piaci értéket az határozza meg, hogy milyen bizonyossággal és időn belül várható a követelés teljesítése, illetve hogy az biztosított volt-e vagy sem. Jelen esetben a szerződés megkötésekor I. rendű alperes fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, mivel rövid lejáratú kötelezettségei meghaladták a forgóeszköz állományát, sőt teljes eszközállománya sem volt elég a 2012-2016. közötti kötelezettségei rendezésére. Az I. rendű alperes tagja volt a **kötelezett neve**-nek, így ismeretekkel rendelkezett a kötelezett gazdasági helyzetét illetően és arról is tudomása volt, hogy a kötelezettnek a II. rendű alperessel szemben ellenkövetelése voltak. Úgy vélte, készpénzvagyonnak esélytelen megtérülésű követelésre váltása csökkentette az I. rendű alperes vagyonát.

A Cstv. 40. § (3) bekezdése szerinti rosszhiszeműséget álláspontja szerint vélelmezni kell, mivel a társasági részesedéseket a család közeli tagjai között osztották fel. Amennyiben a vélelem nem alkalmazható, abban az esetben ezen családi kapcsolatot a szerződéskötési motiváció körében kérte értékelni.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontja szerinti megtámadási ok fennállását is megállapíthatónak vélte, mivel vagy az ingyenesség, vagy a feltűnő értékaránytalanság megvalósult a perben támadott szerződéssel, figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes ellenérték nélkül ajándékba adott át a II. rendű alperesnek 3.000.000 forintot, ha pedig ellenérték fejében, akkor a feltűnő értékaránytalanság azért áll fenn, mert az átruházott követelés értéke nem volt 3.000.000 forint sem.

A felperes fellebbezésében sérelmezte az elsőfokú bíróságnak az eljárásban hozott beavatkozást megengedő végzését is, mert úgy vélte, hogy a beavatkozó jogi érdeket nem igazolt. Hangsúlyozta, hogy nem elegendő az ügy érdemében hozandó döntés általi közvetett személyes érintettség a beavatkozás megengedéséhez. Álláspontja szerint elegendő lett volna a tanúkenti meghallgatása az I. vagy II. rendű alperes saját perbeli állása elősegítése érdekében.

A per kimenetele a beavatkozóval szembeni Cstv. 33/A. §-a szerinti per megindíthatóságát vagy sikerességét sem befolyásolhatta.

A felperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a döntésére is kiható lényeges eljárási szabálysértést nem valósított meg, a bizonyítási eljárást a polgári peres eljárás szabályai szerint folytatta le, a jogvita eldöntéséhez

szükséges tényeket lényegében helytállóan állapította meg, az abból levont jogi következtetéseivel azonban a Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet, ezért eltérő jogi álláspontja miatt a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a felperes elsődleges keresetének - az alábbi indokolással - helyt adott.

A másodfokú bíróságnak a felperes jogorvoslati kérelme érdemével kapcsolatban abban a kérdésben kellett állást foglalnia a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti érvénytelenségi ok vizsgálatakor, hogy az elsőfokú bíróság megalapozott döntést hozott-e, amikor az I. és II. rendű alperes között a 2013. február 22. napján létrejött engedményezési szerződés érvénytelenségét nem találta megállapíthatónak, ami a felperes keresetének elutasítását eredményezte.

Ennek keretében az ítéltáblának azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes megalapozottan támadta-e az engedményezési szerződést.

A jogvita elbírálása során az I. rendű alperesi gazdasági társasággal szembeni fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor (2014. július 22.) hatályban volt Cstv. 40. §-ának rendelkezéseit kellett alkalmazni.

A felszámolási eljárás célja a hitelezők követelésének kielégítése az adós vagyonából. Ez elsősorban az adós vagyonának értékesítéséből befolyó pénzeszközök hitelezők közötti felosztásával valósul meg.

A hitelezők kielégítési alapjának elvonását eredményező szerződések vagy más jognyilatkozatok megtámadásához tehát a jogalkotó a Cstv. 40. § (1) bekezdésének a)-c) pontjaiban meghatározott speciális lehetőséget biztosította, amely esetén az eredményes megtámadáshoz a jogügylet érvénytelenségének jogkövetkezményét fűzte. Az eredményes megtámadás következménye, hogy visszajutnak az adós felszámolás hatálya alá tartozó vagyonába mind azok a vagyoni elemek, amelyek a Cstv.-ben meghatározott időszakban kötött szerződések eredményeként kikerültek az adós vagyonából, illetve elmaradt haszonként nem kerültek be a vagyonába.

A Cstv. 40. § (1) bekezdése előírta, hogy „a tudomásszerzéstől számított 90 napon, de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított egy éven belül a hitelező, avagy az adós nevében a felszámoló a bíróság előtt keresettel megtámadhatja, az adósnak

a) a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző öt éven belül és az azt követően megkötött, az adós vagyonának csökkenését eredményező szerződését, vagy más jognyilatkozatát, ha az adós szándéka a hitelező, vagy a hitelezők kijátszására irányult és a másik fél erről a szándékáról tudott, vagy tudnia kellett.

b) a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző két éven belül és azt követően megkötött szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha annak tárgya az adós vagyonából történő ingyenes elidegenítés, illetve a vagyont terhelő ingyenes kötelezettségvállalás, vagy a harmadik személy javára feltűnően aránytalan értékkülönbséggel megkötött visszerhes jogügylet".

A Cstv. 40. § (3) bekezdése meghatározta, hogy ha az adós a többségi befolyás alatt álló gazdálkodó szervezettel, továbbá, ha a gazdálkodó szervezet a tagjával vagy vezető tisztségviselőjével, illetve annak hozzátartozójával köt szerződést az (1) bekezdés a) és b) pontjainak alkalmazásában a rosszhiszeműséget, illetőleg az ingyenességet vélelmezni kell. Ugyancsak vélelmezni kell a rosszhiszeműséget és az ingyenességet az egymással közvetlen vagy közvetett összefonódásban nem álló, de azonos személy vagy gazdálkodó szervezet befolyása alatt működő gazdálkodó szervezetek egymás közti szerződéskötése esetén.

Jelen esetben az I. és II. rendű alperesek a gazdasági társaságok tagjai egymás közeli hozzátartozói voltak, de ez nem jelenti azt, hogy a két társaság közötti szerződés megítélése a Cstv. 40. § (3)

bekezdésében foglaltak irányadóak lennének. Nem osztotta az ítéletábra a felperes azon álláspontját, hogy az I. és II. rendű alperes részéről a hitelezők kijátszására irányuló szándék a „család befolyás” okán vélelmezett. A szerződést kötő gazdálkodó szervezetek esetén azonos személy vagy gazdasági szervezet többségi befolyása nem volt kimutatható, a közeli hozzátartozói viszony külön-külön befolyásoló személyek esetén nem elegendő a vélelemhez.

Ez jelen ügyben azt jelentette, hogy vélelem hiányában a Cstv. 40. § (1) bekezdésben előírt törvényi tényállás elemeit a felperesnek a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdése szerinti általános szabályai szerint kellett bizonyítania. Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét teljesítve az 5. sorszámu 2017. november 21-ei tárgyalás jegyzőkönyvében megfelelően tájékoztatta a felperest az őt terhelő bizonyítási kötelezettségéről.

A Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során *felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el.*

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során azonban a fenti jogszabályi kötelezettségének nem tett eleget, mivel a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt törvényi tényállás elemeinek bizonyítására felhozott tényeket, körülményeket önmagukban, külön-külön értékelte és a bizonyítékok elkülönített önálló, önmagukban való értékelése alapján vont le a jogi következtetéseit is.

Az ítéletábra előzetesen rögzíti, hogy Alperesi beavatkozó perből történő kizárása következtében a beavatkozóként tett nyilatkozatokat az értékelt adatok közül mellőzte, így azokat a bizonyítékok értékelése során is figyelmen kívül hagyta. Megítélése szerint azonban a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában írt együttes törvényi feltételek - az adósnál bekövetkezett vagyonszőkenés, az adós részéről a hitelezők kijátszására irányuló szándék, az adóssal (I. rendű alperessel) szerződő fél, a II. rendű alperes rosszhiszeműsége a bizonyítékok egybevetése, összességükben való értékelése következtében - az alább kifejtettek okán megállapíthatóak:

A csalárd szándék nyilvánvalóan nem került feltűntetésre a szerződést kötő felek megállapodásában és az elsőfokú eljárás során sem tettek a felek erre irányuló elismerő nyilatkozatot, ebből következően a szerződészkötési szándék megállapítása során a bíróságnak a felperes által megjelölt azon körülményeket kellett vizsgálni, amelyek a szerződészkötést megelőzően vagy azt követően utólag, de azzal kapcsolatban keletkeztek.

A peradatokból tényként megállapítható, hogy:

- a felperesnek 2012. április 11. napján jogerős ítéleten alapuló 18.753.364 forint követelése keletkezett az I. rendű alperessel szemben,
- a 2013. február 22. napján megkötött engedményezési szerződés második pontjában a szerződő felek az átruházott követelést „bizonytalan követelés”-ként határozták meg,
- az I. rendű alperes és a kötelezett a **kötelezett neve** mérleg adataiból is egyértelműen kitűnik, hogy mindkét gazdasági társaság 2013. évben fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, figyelemmel arra, hogy likvid eszközeik nem fedezték a rövid lejáratú tartozásaikat,
- az eljárás során a hivatkozások ellenére tényként nem volt feltárható olyan egyéb likvid vagyon sem az I. rendű alperes esetében, sem a kötelezett oldalán, amiből a felperesi követelés kiegyenlíthető lett volna,
- az I. rendű és II. rendű alperesi cég között az ügyvezetők között szoros (családi) kapcsolat állt fenn,
- a felperes tartozásának kiegyenlítése érdekében az I. rendű alperessel folytatott egyeztetési eljárás során az I. rendű alperes a hitelezőt nem tájékoztatta a követelés megszerzéséről és azt

nem is ajánlotta fel a tartozása kiegyenlítésére, és a behajtás érdekében intézkedéseket (pl.: írásbeli felszólítás a teljesítésre, bírósági eljárás indítása) nem tett.

A hitelezők kijátszására irányuló szándék vizsgálatánál a fenti tényeket, mint közvetett bizonyítékokat, azok együttes mérlegelése alapján kellett a bíróságnak figyelembe vennie. Az ítélet tábla álláspontja szerint a felperes a hitelező kijátszására irányuló szándékot az adós részéről, az engedményezés „életútja” bemutatásával, az I. rendű alperes és a kötelezett fizetésképtelenséggel fenyegető helyzete bizonyításával, azzal, hogy ezen helyzetben az I. rendű alperes likvid pénzeszközét egy bizonytalan követelésre cserélte, és az engedményezett követelést nem kísérelte meg érvényesíteni, továbbá, hogy az engedményezett követeléssel szemben a kötelezett ellenkövetelés igényt érvényesített, megfelelően igazolta. Ezek összességükben történő értékeléséből megállapítható a hitelezők kijátszására irányuló csalárd szándék, amiről a II. rendű alperesnek tudnia kellett.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt törvényi tényállás másik eleme a vagyonsökkenés bekövetkezése. Az elsőfokú bíróság szerint nem volt megállapítható a vagyonsökkenés, mivel az I. rendű alperes 3.000.000 forint ellenében egy 10.000.000 forintos követeléshez jutott hozzá.

A Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontja szerint az adós vagyona az, amit a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv. tv.) befektetett eszköznek vagy forgóeszköznek minősít (aktív vagyont). A vagyonsökkenésnél elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a jogügylet következtében az adós aktív vagyona meghatározott összeggel csökkent-e.

A másodfokú bíróság egyetértett a felperes érvelésével, miszerint az I. rendű alperes felszámolásközei helyzetben egy vele, hozzátartozói kapcsolattal érintett cégnek egy olyan követelésért cserébe, amelynek behajthatósága teljesen bizonytalan volt, s a követelést sem személyi sem tárgyi biztosíték nem erősítette, juttatott készpénzt, ezzel pedig csökkentette az I. rendű alperes vagyont. A követelés összege nem került be az I. rendű alperes vagyonába. Az I. rendű alperes vagyonához tartozó készpénz az adós felszámolási vagyont képezve a nyilvántartásba kerülő hitelezői követelések kielégítési alapja lehetett volna, a jogügylet következtében azonban kikerült az I. rendű alperes felszámolási vagyonából. Jelen esetben tehát a készpénz kivonása az I. rendű alperes aktív vagyont csökkentette.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjának megvalósulásához szükséges törvényi tényállási elem, hogy a felek a jogügyletet annak tudatában kötötték, hogy a szerződés következtében az adós hitelezői nem, vagy nem olyan módon jutnak a követelésükhöz, mint ahogyan ahhoz a szerződés megkötése nélkül hozzájutottak volna. Vélelem hiányában is megállapítható, hogy a szerződést I. rendű alperes ügyvezetőjeként Alperesi beavatkozó, illetve II. rendű alperes részéről édesapja **1. személy** írta alá, a közeli hozzátartozói viszonyból pedig az a következtetés vonható le, hogy egymás előtt ismert volt mindkettőjük szerződéskötési motivációja.

Az ítélet tábla a bizonyítékok felülmérlegelése eredményeképpen megállapította, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi tényállásban előírt valamennyi feltétel teljesült, ami a támadott jogügylet érvénytelenségét vonta maga után.

A felperes keresetében az engedményezési szerződés érvénytelenségének megállapítása esetén jogkövetkezményként az eredeti állapot helyreállítása körében kérte a II. rendű alperest 3.000.000 forint I. rendű alperes vagyonába történő visszafizetésére kötelezni. A másodfokú bíróság a keresetnek megfelelően az eredeti állapot helyreállításában határozta meg az érvénytelenség orvoslását, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 237. § (1)

bekezdése alapján, figyelemmel arra, hogy álláspontja szerint a vételárnak az I. rendű alperes vagyonába történő visszakerülése ekként biztosítható a leggyorsabban.

Az ítélet tábla az eredeti állapot helyreállítása érdekében kötelezte a II. rendű alperesi eladót, hogy fizesse vissza I. rendű alperes részére a követelésért kapott 3.000.000 forint vételárat. Az érvénytelenség következtében ugyanakkor a II. rendű alperest illeti a 10.000.000 forintos átruházott követelés.

Az ítélet tábla a Ptk. 301/A. § (1) és (2) bekezdése alapján kötelezte a II. rendű alperest a tőkeösszeg után járó késedelmi kamat megfizetésére. A felperes tévesen hivatkozott e körben a 2014. március 15-én hatályba lépett új Ptk. rendelkezéseire az irányadó késedelmi kamat alapjául szolgáló törvény megjelölésekor, mivel jelen esetben a támadott jogügylet 2013. február 22-ei megküldésének az időpontja irányadó.

A felperesnek az engedményezési szerződés érvénytelenségére vonatkozó elsődleges Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára alapított keresete megalapozott volt, ezért a további törvényi tényállások vizsgálata nem volt szükséges.

Tekintettel azonban arra, hogy az elsőfokú bíróság a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jogcím megalapozottságát is értékelte ítéletében, az ítélet tábla is kitér a következőkre:

Az ítélet tábla álláspontja szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontja alapján a kereset nem lenne megalapozott, mert sem az ingyenesség, sem a feltűnő értékaránytalanság nem állapítható meg.

Az ingyenesség kizárt, tekintettel arra, hogy a követelést az I. rendű alperes ellenérték fejében szerezte és a vételár átadása pedig nem volt vitatott.

A feltűnő értékaránytalanság vizsgálata körében az engedményezési szerződés kapcsán az átruházott követelés objektív bizonytalansága egyértelműen megállapítható volt, mind érvényesíthetősége, behajthatósága, mind megtérülésének mértéke és várható időpontja bizonytalan volt, az ügylet az engedményes szempontjából mindenképp kockázatosnak minősült. A kialakult bírói gyakorlat szerint pedig a konkrét szerződéses szolgáltatások értékegyensúlyát vagy annak hiányát csak akkor lehet kiszámítani, ha megállapítható az adott szolgáltatás forgalmi értéke. Ebből következik, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontja harmadik fordulatanak alkalmazhatóságát kizárja, ha a szolgáltatás szerződéskötéskori forgalmi értéke - adott perben a bizonytalan követelés mint szolgáltatás eredményes érvényesítésének kockázatában rejlő egyedisége folytán - nem állapítható meg.

A felperes hivatkozott még a jogügylet színleltségére, mely álláspontja szerint ajándékozási szerződést leplezett, ezt a kérelmét azonban a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjára alapított keresete indokolása körében hozta fel, külön kereseti jogcímként nem jelölte meg, így nem érvényesült jelen esetben a sorrendiséget meghatározó az az eljárásjogi alapelv, miszerint a semmisségi okok vizsgálata megelőzi a megtámadhatósági ok vizsgálatát. A peradatokból egyértelműen kitűnő nyilvánvaló semmisségi ok nem volt megállapítható, amit esetlegesen hivatalból a másodfokú bíróságnak észlelnie kellett volna. A felperes által hivatkozott semmisség pedig nem volt megállapítható, mert a szerződéskötő felek szándéka egyértelműen a követelés átruházására és nem ajándékozásra irányult.

A perköltség megállapítása során az ítélet tábla figyelembe vette, hogy az I. rendű adóst képviselő felszámoló tárta fel azokat a körülményeket az engedményezési szerződéssel kapcsolatban, amelyekről tájékoztatás adott a hitelezők részére és ennek alapján kerültek abba a helyzetbe, hogy az adósi vagyon kikerülése miatt pert indíthattak. A jelen eljárás természetéből fakadóan az I. rendű alperes ellenérdekű pozícióba állt a felperesi hitelezővel szemben, azonban a keresetet elismerve, a

perre okot nem adott, ezért a Pp. 83. §-a alkalmazhatósága okán a felperes részére perköltség megfizetésére nem kötelezte. Az I. rendű alperesnek perköltség igénye nem volt.

A II. rendű alperes pervesztes lett, ezért az ítélet tábla a Pp. 78. §-a alapján kötelezte az elsőfokú eljárás 180.000 forint és a másodfokú eljárás 240.000 forint illetékének állam javára történő megfizetésére, figyelemmel arra, hogy a felperes illetékfeljegyzési jogban részesült. Kötelezte továbbá a II. rendű alperest a felperes javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3)-(6) bekezdései, illetve 4/A. §-a alapján mérlegeléssel megállapított az elsőfokú eljárásban 150.000 forint, míg a másodfokú eljárásban 75.000 forint összesen - az általános forgalmi adót nem tartalmazó - 225.000 forint ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú perköltség megfizetésére is.

Budapest, 2019. június 5.

dr. Volein Anna s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Mária s.k.
előadó bíró

dr. Csányi Terézia Katalin s.k.
bíró